

คู่มือท่องเที่ยว

ยะลา

- เที่ยวเมืองยะลา
- ผจญไพรในป่าฝนฮาลาบาลา
- ทัศนเมืองในสายหมอกสุดสยามที่เนตร
- เทศกาลนกเขาชาวเลียงอาเขียน

ตราประจำจังหวัด

รูปเมืองแร่ติบุก

หมายถึงท้องที่จังหวัดอุ้มไปด้วยแร่ติบุก และอาชีพหลักของชาวเมืองก็คือทำเหมืองแร่ติบุก คำว่ายะลาเป็นภาษามลายูแถบไทรบุรีและปีนัง แปลว่าแห เพราะในท้องที่ ซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองเก่า มีภูเขายูอยู่กึ่งหนึ่งรูปร่างคล้ายคนคล้ายแห

คำขวัญประจำจังหวัด

"ยะลา...ได้สุดสยาม เมืองงามชายแดน"

จังหวัดยะลาเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นน่าสนใจหลายอย่าง เช่น การเป็นดินแดนใต้สุดของประเทศ มีผู้นับถือศาสนาอิสลามมากที่สุดคนในท้องถื่น ถึงแม้จะตั้งอยู่ห่างไกลจากกรุงเทพฯ มากก็ตาม จังหวัดอื่นใด จังหวัดยะลาก็ยังเป็นเมืองที่น่าเที่ยวเมืองหนึ่งของประเทศไทย ด้วยเอกลักษณ์อันโดดเด่น น่าสนใจนั่นเอง

และด้วยลักษณะภูมิศาสตร์ที่เป็นเมืองชายแดนอันอุดมสมบูรณ์ไปด้วยธรรมชาติป่าเขา มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตผู้คนในท้องถื่น ถึงแม้จะตั้งอยู่ห่างไกลจากกรุงเทพฯ มากก็ตาม จังหวัดอื่นใด จังหวัดยะลาก็ยังเป็นเมืองที่น่าเที่ยวเมืองหนึ่งของประเทศไทย ด้วยเอกลักษณ์อันโดดเด่น น่าสนใจนั่นเอง

อนุสาร อ.ส.ท. จึงได้เลือกจังหวัดยะลาจัดทำเป็นคู่มือท่องเที่ยวอนันทนาการแก่ท่านผู้อ่าน ในฉบับนี้ เพื่อให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวไปสู่เมืองชายแดนภาคใต้ ที่ผู้เยี่ยมชมจะได้ทั้ง ความรู้, ความเพลิดเพลิน และความประทับใจตลอดการเดินทาง

สารบัญ

ลักษณะทางภูมิศาสตร์	๓
ชื่อบ้านนามเมือง	๔
สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และศิลปกรรมท้องถิ่น	๕
ชมเมืองยะลา	๖
ท่องเที่ยวธรรมชาติผจญไพร	๖
แผนที่จังหวัดยะลา	๑๑
เที่ยวเมืองในม่านหมอกสุดแดนใต้	๑๕
ผู้คนหลากหลาย	
และวัฒนธรรมประเพณี	๑๖
ของดีของฝาก	๑๗
ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก	๑๘
การเดินทาง	๑๙

ดอกไม้โคกศรียะลา

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ยะลาเป็นจังหวัดหนึ่งเดียวใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่มีอาณาเขตติดต่อกับชายทะเล ทั้งฝั่งอ่าวไทยและท้องทะเลอันดามัน ภูมิประเทศส่วนใหญ่กว่า ๑ ใน ๔ เป็นภูเขาสลับซับซ้อนรายล้อมที่ราบขนาดย่อมอันเป็นที่ตั้งของตัวเมืองยะลา พื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบขนาดเล็กกระจายตัวอยู่ตามหุบเขา บริเวณด้านทิศตะวันตกมีเทือกเขาสันกาลาคีรีทอดตัวเป็นแนวยาวจากจังหวัดสตูลไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวเขตแดนประเทศไทย-มาเลเซีย พาดผ่านจังหวัดยะลาไปสิ้นสุดที่อำเภอแก้ง จังหวัดนราธิวาส หิวกะเหล่านี้อยู่ในหมู่หินตะนาวศรีและหมู่หินราชนูรี ซึ่งมีส่วนประกอบของหินปูน จึงปรากฏเทือกเขาหินปูนแปลกตามากมายเช่นเดียวกับจังหวัดทางภาคใต้ตอนบน

บริเวณด้านทิศใต้ ซึ่งมีเทือกเขาสันกาลาคีรีทอดตัวเป็นแนวยาวเปรียบเสมือนเส้นแบ่งพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียปกคลุมด้วยป่าดงดิบชื้น ซึ่งเป็นสังคมป่าที่กล่าวได้ว่ามีความหลากหลายและอุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งในเมืองไทย เช่น ผืนป่าซาลา-บาฮา ที่มีอาณาเขตกว้างใหญ่ครอบคลุมจังหวัดยะลาและจังหวัดนราธิวาส มีพรรณไม้และสัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์อาศัยอยู่หลายชนิด และผืนป่า

บางลงอันเป็นที่ตั้งของเขื่อนบางลาง เขื่อนชลประทานขนาดใหญ่ที่กักเก็บน้ำจากแม่น้ำปัตตานี แม่น้ำสายบุรี คลองโต๊ะโมะ คลองฮาลา และคลองบ้านเจ็ด

นอกจากจะเป็นพื้นที่แหล่งต้นน้ำสำคัญของภาคใต้ ซึ่งแม่น้ำและลำคลองดังกล่าวไหลไปหล่อเลี้ยงจังหวัดอื่น ๆ ทางด้านทิศตะวันออกก่อนไหลลงสู่ทะเลฝั่งอ่าวไทยแล้ว ยะลายังเป็นเมืองชายแดนที่เป็นแหล่งเศรษฐกิจสำคัญของภาคใต้ ด้วยเป็นเมืองที่อุดมไปด้วยป่าไม้และมีน้ำตกสวยงามหลายแห่ง ยะลาจึงเป็นเมืองท่องเที่ยวที่น่าสนใจไม่น้อยไปกว่าเมืองอื่นใดเลยทีเดียว

น้ำตกยาวโต

ทะเลสาบยาวโต

ชื่อบ้านนามเมือง

ในสมัยโบราณกาลเดิมจังหวัดยะลาที่มีชื่อว่า "ยะลอ" ซึ่งมีความหมายว่าแห่ ด้วยสถานที่ที่ตั้งดั้งเดิมของเมืองยะลาบริเวณบ้านยะลอมีภูเขารูปทรงคล้ายแหตั้งอยู่โดดเด่น อีกทั้งบริเวณแถบนี้เป็นที่ลุ่ม ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทอดแหหาปลา จึงคุ้นเคยกับเครื่องมือหาปลา โดยเฉพาะแห ต่อมามีการโยกย้ายเมืองไปตั้งสถานที่แห่งใหม่อยู่หลายครั้ง หลังสุดมาตั้งเมืองที่บ้านนิบง ซึ่งมีความหมายว่าไม่เหลาชะโอน จนถึงปัจจุบัน แต่ก่อนที่จะก่อตั้งบ้านเมืองดังเช่นทุกวันนี้ ยะลามีประวัติศาสตร์ต่อเนื่องมาแต่สมัยสุโขทัยคาบเกี่ยวมาถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา

ในปี พ.ศ. ๒๓๓๐ กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า บรรดาหัวเมืองใหญ่น้อยทั่วราชอาณาจักรเกิดระส่ำระสาย ไร้ผู้รั้งชูกรม บรรดาเจ้าเมืองคิดแข็งเมืองตั้งตนเป็นอิสระ เช่นเดียวกับเมืองปัตตานีที่ถูกโจรร้ายก่อความวุ่นวายอย่างหนัก ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ โปรดให้กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาทยกทัพหลวงไปปราบปราม ซึ่งในขณะนั้นยะลายังเป็นเพียงเมืองหนึ่งในเขตปกครองของเมืองปัตตานี ภายหลังทัพหลวงจากกรุงเทพฯ ได้รับชัยชนะในปี พ.ศ. ๒๓๕๑ จึงโปรดให้แยกเมืองปัตตานีออกเป็น ๗ หัวเมือง คือ เมืองปัตตานี เมืองสายบุรี เมืองหนองจิก เมืองยะลา เมืองรามัน เมืองระแงะ และเมืองยะหริ่ง โดยให้อยู่ในปกครองของเมืองสงขลา

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เกิดกบฏใน ๔ หัวเมืองปักษ์ใต้ โดยมีพระยาปัตตานี พระยาหนองจิก พระยายะลา และพระยาระแงะ ผนึกร่วมกัน พระยาสงขลา ยกกำลังมาปราบปราม ตำแห่งเจ้าเมืองยะลาจึงมีการเปลี่ยนแปลงอีกครั้ง จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๓๖ ยะลาถูกยกให้เป็นจังหวัดและใช้ระบบการบริหารเช่นเดียวกับจังหวัดทั่วไป จนถึงปัจจุบัน

สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และศิลปกรรมท้องถิ่น

ยะลาถือได้ว่าเป็นเมืองหนึ่งที่มีความสำคัญมาแต่สมัยโบราณ ดังจะเห็นได้จากหลักฐานทางศาสนาสถานที่สำคัญ ซึ่งยังปรากฏให้เห็นจนถึงปัจจุบันหลายแห่ง

วัดคูหาภิมุข หรือวัดหน้าถ้ำ สถานที่สำคัญอันเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์ที่ถือเป็นปูชนียสถานสำคัญ ๑ ใน ๓ แห่งของภาคใต้ ที่คนทั่วไปศรัทธา ต้องเดินทางมากราบไหว้บูชาเมื่อมีโอกาสเช่นเดียวกับพระบรมธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช และพระบรมธาตุไชยาที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี วัดหน้าถ้ำอยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๘ กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๔ จากนั้นแยกซ้ายไปอีกประมาณ ๑ กิโลเมตร

ในบริเวณวัดมีศาสนสถานสำคัญหลายแห่ง เช่น ศาลาไม้ลักษณะสถาปัตยกรรมภาคใต้รายล้อม

ซุ้มประตูต้อนรับอำเภอเบตง

ด้วยต้นไม้ร่มรื่น ถัดไปเป็นสระน้ำขนาดใหญ่ ซึ่งมีลำธารไหลผ่านทางกันภูเขาเบื้องหน้า ตกแต่งเป็นสวนสาธารณะสำหรับประชาชนทั่วไปเดินทางมาพักผ่อน ริมบันไดทางขึ้นไปยังปากถ้ำมีรูปปั้นยักษ์ขนาดใหญ่ ชาวบ้านเรียกว่า “เจ้าเข่า” สร้างโดยช่างพื้นบ้านเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๔ ภายในถ้ำมีลักษณะเป็นโถงขนาดใหญ่ ด้านซ้ายมีปล่องถ้ำทำให้ลำแสงจากภายนอกลอดลงที่พระพุทธรูปไสยาสน์และช่วยระบายอากาศให้ถ่ายเทได้สะดวก

องค์พระพุทธรูปไสยาสน์ประดิษฐานขีตมณัง ถัดด้านใน รายล้อมด้วยพระพุทธรูปปูนปั้นขนาดใหญ่ เล็กจำนวนมากมาย สันนิษฐานว่าสร้างเมื่อ พ.ศ. ๑๓๐๐ สมัยศรีวิชัย ขนาดยาว ๘๑ ฟุต ๑ นิ้ว เชื่อกันว่าแต่เดิมเป็นพระนารายณ์บรรทมสินธุ์ เนื่องจากมีภาพขนาดใหญ่พาดผนังพระเศียร ต่อมาดัดแปลงเป็นพระพุทธรูปไสยาสน์แบบหินยาน นอกจากนี้ยังพบพระพิมพ์ดินดิบสมัยทวารวดีและพระพุทธรูปสมัยศรีวิชัยในบริเวณถ้ำ ทุกวันนี้มีผู้ศรัทธาเดินทางมาเที่ยวชมไม่ขาดสาย โดยเฉพาะในวันออกพรรษา ผู้คนจะเดินทางมากจากทั่วและเวียนเทียนจำนวนมาก

จากถ้ำคูหาภิมุขหากเดินต่อไปอีกประมาณ

๑ กิโลเมตร แยกซ้ายอีก ๑ กิโลเมตรผ่านโรงเรียนบ้านถ้ำศิลป์ ด้านซ้ายจะมีทางเดินเล็กๆไปยังภูเขาริมถนนและบันไดทางขึ้นไปในถ้ำศิลป์ ซึ่งมีภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องพุทธประวัติ สมัยศรีวิชัยตอนปลาย ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๔-๒๐ ภาพส่วนใหญ่ลบเลือนและมองเห็นไม่ชัดเจน เนื่องจากภายในถ้ำค่อนข้างมืด เป็นภาพที่กล่าวได้ว่ามีอายุเก่าแก่ที่สุดในเมืองไทย จึงควรนำไฟฉายติดตัวเข้าไปด้วย

มัสยิดกลางจังหวัดยะลา มัสยิดขนาดใหญ่ประจำจังหวัด สร้างเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ลักษณะสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกกลมกลืนกับเส้นกรอบทรงสุเหร่าอย่างสวยงาม สะดุดตาด้วยโดมขนาดใหญ่ทรงสี่เหลี่ยมบนหลังคา ด้านหน้าเป็นบันไดสูงประมาณ ๓๐ ขั้นทอดสู่ลานด้านบน ซึ่งเป็นสถานที่ประกอบพิธีละหมาดที่ชาวมุสลิมต้องปฏิบัติทุกวันอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ยังใช้เป็นที่พักบะกันในวันเทศกาล หรือวันประกอบพิธีสำคัญทางศาสนา มัสยิดแห่งนี้ยังเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และศูนย์รวมแห่งศรัทธาของชาวมุสลิมยะลา

วัดพุทธาธิวาส

• บ้านเก่าตระกูลศรีชะ

- พระมหาเจดีย์ วัดพุทธาธิวาส
- ทางขึ้นถ้ำคูหาภิมุข

พระพุทธไสยาสน์ในถ้ำคูหาภิมุข •

ชมเมืองยะลา

กล่าวได้ว่าจังหวัดยะลามีผังเมืองที่สวยงามที่สุดจังหวัดหนึ่งในเมืองไทย เนื่องจากถนนทุกสายจะวนมาบรรจบกัน บริเวณวงเวียนขนาดใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่ใจกลางจังหวัด บริเวณใจกลางวงเวียนยังเป็นที่ตั้งของศาลหลักเมืองประจำจังหวัดและสวนสาธารณะขนาดใหญ่อันเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจยอดนิยมของชาวเมือง

ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ตั้งอยู่ถนนพิพิธภักดี หน้าศาลากลางจังหวัดยะลา

• ดอกโกศกศรีษะลาบ้านสะพรั่ง
บนถนนสุขยางค์ อำเภอเมืองฯ

• กล้วยหิน
ผลไม้ขึ้นชื่อของอำเภอบ้านนิงस्ता

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานยอดเสาหลักเมืองเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ภายในศาลประดิษฐานเสาหลักเมือง สร้างด้วยแกนไม้ชัยพฤกษ์ขนาดสูง ๕๐ เซนติเมตร ฐานโดยรอบ ๔๓ นิ้ว ปลาย ๓๖ นิ้ว ยอดเสาคือรูปพรหมจักรพิศตรและเปลวไฟ บริเวณโดยรอบปูลาดด้วยสนามหญ้าเรียบกว้างตกแต่งด้วยไม้ดอกและไม่ประดับงดงาม ตามริมถนนบริเวณวงเวียนประดับประดาไปด้วยต้นโกศศรีษะลา ซึ่งเป็นไม้ประจำจังหวัดยะลา ช่วงเวลาออกดอกเป็นช่อสีเหลืองสดถนนทั้งสายจะสวยงามเป็นอย่างยิ่ง

สวนขวัญเมือง หรือพญาไทย สวนสาธารณะยอดนิยมของจังหวัดยะลา ริมถนนเทศบาล ๑ ห่างจากศาลเจ้าพ่อหลักเมืองประมาณ ๓๐๐ เมตร ภายในพื้นที่กว้างขวางประมาณ ๒๐๙ ไร่ แบ่งเป็นสนามแข่งขันนกเขาขาวเสียงขนาดใหญ่และมาตรฐานที่สุดในภาคใต้ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายนันทนาการ และเนื่องจากยะลาเป็นจังหวัดเดียวในชายแดนภาคใต้ที่ไม่มีอาณาเขตติดต่อกับทะเล จึงสร้างสระน้ำขนาดใหญ่กว่า ๖๙ ไร่ ตกแต่งสภาพแวดล้อมจำลองทัศนียภาพของชายทะเลด้วยทิวสนและหาดทรายมาไว้ในเมืองให้ประชาชนพักผ่อนหย่อนใจ

สวนสาธารณะสนามช้างเผือก ริมถนนพิพิธภักดี ข้างที่ทำการเทศบาลนครยะลา เดิมเป็นสนามโรงพิธีช้างเผือก ภายในอาณาบริเวณ ๘๒ ไร่เป็นที่ประดิษฐานพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ศาลากลางน้ำประดับประดาด้วยรูปปั้นสัตว์ต่างๆ ซึ่งเป็นสถานที่จัดกิจกรรมของจังหวัดและอนุสาวรีย์พระเชตุพนท้าวสุทนต์ช้างเผือก ซึ่งพบที่ตำบลกาลอ อำเภอรามัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จมาทรงประกอบพระราชพิธีขึ้นทรงช้างและสมโภชเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ จึงได้ชื่อว่าสนามช้างเผือกนับแต่นั้นเป็นต้นมา

ตลาดสดเมืองยะลา อยู่ถัดจากสถานีรถไฟยะลา ซึ่งเป็นจุดจตุรถบัสบริการรอบเมืองและรถโดยสารไปยังอำเภอต่างๆ ในตัวตลาดมีอาหารทะเลสดๆ และพืชผักจำหน่าย สามารถพบเห็นวิถีชีวิตและการแต่งกายของชาวมุสลิม อาหารและขนมพื้นเมือง รวมทั้งกล้วยหิน ซึ่งเป็นกล้วยรสดีที่นิยมกันมากในจังหวัดยะลา

ท่องเที่ยวธรรมชาติผจญไพร

อุทยานแห่งชาติปางสีดา ผืนป่าต้นน้ำที่สำคัญของจังหวัดสระแก้ว ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งสิ้น ๑๖๓,๑๒๕ ไร่ในเขตอำเภอบ้านนิงस्ता อำเภอนาดี และอำเภอเบตง โดยครอบคลุมพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งบางส่วนด้วย เนื่องจากในอดีตเป็นพื้นที่เคลื่อนไหวของผู้ก่อการร้ายโจรจีนคอมมิวนิสต์มลายา (จคม.) และขบวนการพูโลในอดีต ผืนป่าจึงยังคงความอุดมสมบูรณ์และปราศจากการสำรวจมาเนิ่นนาน

ความหลากหลายทางพรรณไม้ในผืนป่าบางลง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นป่าดิบชื้นแหล่งต้นน้ำสำคัญของแม่น้ำปาดานี แม่น้ำสายบุรี คลองโต๊ะโละ คลองฮาลา และคลองบ้านเจ็ด เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ป่าหายากหลายชนิด เช่น กระซู่ สมเสร็จ นกเงือกหัวแรด นกชนหิน และสัตว์ป่าอื่นอีกหลายชนิด รวมถึงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของผู้คนในจังหวัดใกล้เคียง เนื่องจากมีจุดท่องเที่ยวที่สามารถเดินทางเข้าไปได้สะดวกหลายแห่ง เช่น

เขื่อนบางลง นับเป็นเขื่อนอเนกประสงค์แห่งแรกของภาคใต้ สวยงามด้วยทิวทัศน์ของทะเลสาบขนาดใหญ่แวดล้อมด้วยทิวเขาสลับซับซ้อนสุดสายตา จากตัวเมืองมาตามเส้นทางหมายเลข ๔๐๘๙ ประมาณ ๖๐ กิโลเมตร แยกซ้ายไปอีกประมาณ ๑๒ กิโลเมตร ลักษณะเป็นเขื่อนหินทิ้งแกนดินเหนียว ความสูง ๘๕ เมตร สันเขื่อนยาว ๔๓๐ เมตร กว้าง ๑๐ เมตร ด้านบนจัดเป็นส่วนหย่อมสวยงาม มองเห็นสันเขื่อนกางกันลำน้ำท่ามกลางทิวเขาใหญ่น้อย มีลานอเนกประสงค์สำหรับพักผ่อน ร้านอาหารว่าง ถัดไปบนเนินเขาริมทะเลสาบจัดเป็นสโมสรพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป พร้อมด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เช่น สนามกอล์ฟ สระว่ายน้ำ สนามเทนนิส ห้องอาหาร ห้องประชุมสัมมนา เรือและแพท่องเที่ยวบริเวณอ่างเก็บน้ำ และบ้านพักรับรองจำนวนหลายหลัง

เขื่อนบางลงเปิดให้นักท่องเที่ยวทั่วไปเข้าชม ตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐-๑๘.๐๐ นาฬิกา ทุกวัน สอบถามเพิ่มเติม หรือจองบ้านพัก ติดต่อส่วนกลางที่รองผู้ว่า

ทิวทัศน์ระหว่างทางสู่อำเภอบางลงมองเห็นทะเลสาบเขื่อนบางลง บริเวณอำเภอนาดี

การไฟฟ้าพลังน้ำ ไทรคัพท์ ๐-๒๕๓๖-๓๒๘๗-๒
หรือประชาสัมพันธ์เชียงใหม่กลาง ๐-๘๗๓-๒๘-๑๐๖๓-๖๖
ต่อ ๒๑๐๙, ๒๒๐๙, ๒๒๐๕

น้ำตกซาละวะ ให้เส้นทางเดียวกับเขื่อน
บางหลวง เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ สายน้ำทั้งตัวลดหลั่น
ลงมากกว่า ๑๐๐ เมตร แวดล้อมด้วยผืนป่าดิบอุดม
สมบูรณ์ บริเวณใกล้เคียงมีน้ำตกจิงจกและน้ำตก
บ้าน ๙ ซึ่งสวยงามน่าเที่ยวชมไม่แพ้กัน

น้ำตกธารโต อยู่ในเขตอำเภอบันนังสตา ห่าง
จากตัวเมืองมาตามเส้นทางสายยะลา-เบตงประมาณ
๕๗ กิโลเมตร จากนั้นแยกขวาเข้าตัวน้ำตกอีก ๑
กิโลเมตร ตัวน้ำตกอยู่ไม่ไกลจากที่ทำการอุทยานฯ
ลงมาด้วยสายน้ำสีขาวสะอาดตาทั้งตัว
จากแผ่นผาตกลงมาเป็นน้ำตกทั้งหมด ๙ ชั้น ตาม
ก้อนหินริมลำธารเป็นที่อาศัยของ “กิ้ง” กบชนิดหนึ่งที่
พบได้เฉพาะบริเวณนี้

น้ำตกกระอองรุ้ง ในเขตหน่วยพิทักษ์อุทยานฯ
ที่ บล. ๔ ตามเส้นทางสายยะลา-เบตง บริเวณกิโล
เมตรที่ ๔๐ แยกเข้าตัวน้ำตกอีกประมาณ ๕๐๐ เมตร
ชั้นบนสุดเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่ จากนั้นสายน้ำหลาก
ไหลทั้งสายลงมาเป็นชั้นน้ำตก เมื่อกระทบกับแสงแดด
จะปรากฏสายรุ้งพาดผ่านเหนือสายน้ำสวยงามเป็น
อย่างยิ่ง

สอบถามเพิ่มเติมได้ที่อุทยานแห่งชาติบางหลวง
ตู้ ป.ณ. ๑ ปนจ. ธารโต อำเภอดุสิต จังหวัดยะลา
๙๕๑๕๐ โทรศัพท ๐-๘๗๓-๒๘-๘๗๐๙๙

ชั้นที่ ๑ ของน้ำตกธารโต

กิ้งกบที่พบได้บริเวณน้ำตกธารโต

วิถีชีวิตชาวประมงในทะเลสาบเขื่อนบางหลวง

ยะลา เป็น ๑ ใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ตั้งอยู่ใต้สุดของประเทศไทย มีพื้นที่ประมาณ ๔,๕๒๑ ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดเดียวใน ๑๔ จังหวัดภาคใต้ ที่ไม่มีพื้นที่ติดชายทะเล แบ่งการปกครองออกเป็น ๙ อำเภอ ๑ กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองฯ อำเภอรามัน อำเภอยะหา อำเภอกาบัง อำเภอเบตง อำเภอรือเสาะ อำเภอบันนังสตา และกิ่งอำเภอกรงปินัง

อาณาเขต

ทิศเหนือจรดจังหวัดปัตตานี
ทิศตะวันออกจรดจังหวัดนราธิวาส
ทิศตะวันตกจรดจังหวัดสงขลา
และทิศใต้จดประเทศมาเลเซีย

ท่องเที่ยวระยะสั้น

• พระนโมภนเส้นทางเดินเท้าสู่ป่าละเ็น

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา ทางด้าน
จังหวัดยะลาเรียกว่า "ป่าฮาลา" ผืนป่ามีอาณาเขต
ต่อเนื่องกับอุทยานแห่งชาติบางลาง โดยใช้เส้นทาง
เดียวกับเขื่อนบางลาง เข้าทางด้านหลังเขื่อนไปยัง
หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา ๙ ระหว่างทางมีจุดชม
ทิวทัศน์ผืนป่าดิบใต้กว้างไกล

ผืนป่าฮาลา-บาลานับเป็นป่าดงดิบผืนสำคัญ
ของภาคใต้และของเมืองไทย นอกจากจะอุดมสมบูรณ์
ไปด้วยพรรณไม้และสัตว์ป่าหายาก เนื่องจากเป็นป่า
ผืนใหญ่ที่มีอาณาเขตติดต่อกับผืนป่าของประเทศ
มาเลเซีย ยังเป็นพื้นที่สำคัญในการสำรวจวิจัยและ

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่น่านิยมมากที่สุดแห่งหนึ่ง
ในเมืองไทย มีพรรณไม้จำพวกปาล์มโบราณ อันเป็น
เอกลักษณ์โดดเด่นของป่าดิบชื้นแถบเส้นศูนย์สูตร
อาทิ ปาล์มมังสุรย์ เป็นแหล่งที่เราจะพบบัวผุด
ดอกไม้ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก รวมถึงกล้วยไม้
และพรรณไม้แปลกตาที่น่าสนใจอีกหลายชนิด

นักท่องเที่ยวทั่วไปที่ต้องการเดินทางเข้า
ไปในผืนป่าฮาลา-บาลา หรือสำหรับกิจกรรมศึกษา
ธรรมชาติ ให้ทำหนังสือสงวนน้ำถึงที่ทำการเขต
รักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลาล่วงหน้า ๑๕ วัน
ที่ตู้ ปณ. ๓ อำเภอแวง จังหวัดนราธิวาส ๙๑๑๐๐

• พระนโมภนเส้นทางเดินเท้าสู่ป่าละเ็น

• ดอกดาหลา

น้ำตกสุทาลัย หรือน้ำตกกือลอง อยู่ในเขตนิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ ห่างจากตัวเมืองตามเส้นทางสายยะลา-เบตงประมาณ ๔๐ กิโลเมตร จากนั้นแยกซ้ายไปตามทางลูกรังอีก ๒๒ กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดเล็กท่ามกลางไม้ใหญ่ร่มรื่น

ถ้ำกระแซง มาตามทางหลวงหมายเลข ๔๑๑ ประมาณ ๕๒ กิโลเมตร แยกซ้ายเข้าไปอีก ๓ กิโลเมตร สวยงามด้วยหินงอกหินย้อยตามธรรมชาติ บริเวณใกล้เคียงมีถ้ำให้เที่ยวชมอีก ๓ แห่ง คือ ถ้ำลูกอม ถ้ำน้ำลอด และถ้ำพระ

หมู่บ้านซาโก อยู่ริมเส้นทางสายยะลา-เบตง ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๔๐ กิโลเมตร ถึงบริเวณ กิโลเมตรที่ ๖๖ แยกขวาใช้เส้นทางบ้านแห-บ้านซาโก เข้าไปประมาณ ๕ กิโลเมตร ซาโกคือกลุ่มชนที่แต่เดิมอาศัยอยู่อย่างเสรีในป่าใหญ่ เรียกตัวเองว่า "อาซลี" ซึ่งแปลว่าดั้งเดิม ลักษณะทั่วไปคล้ายคนป่าในทวีปแอฟริกา ชายและหญิงมีรูปร่างสันตติ ผิวดำเป็นมัน ผมหยิกขดติดหนังศีรษะ จมูกแบนใหญ่ ปัจจุบันกรมประมงลงกระชังได้รวบรวมชาวโกที่อาศัยอยู่ในป่าแถบอำเภอเบตงและอำเภอบันนังสตาจำนวน ๒๒ ครอบครัวให้มาอาศัยอยู่รวมกันในพื้นที่ถาวรและมอบสวนยางพาราให้ประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเอง

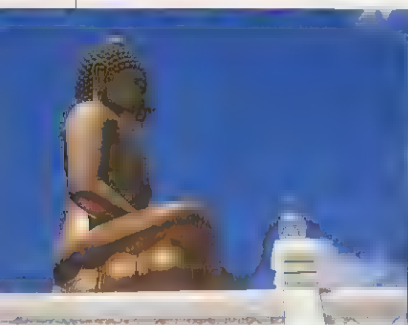
ปัจจุบันซาโกใช้ชีวิตส่วนใหญ่คล้ายคนเมือง ยึดอาชีพทำสวนยาง หมู่สาวออกไปรับจ้างทั่วไป และแสดงให้นักท่องเที่ยวชมเพื่อความมีชีวิต

หมู่บ้านจุฬารณพัฒนา ๙ จากตัวเมืองตามเส้นทางสู่เขื่อนบางลางและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอาลา-บาลา-อ่าวเกอลาโต บริเวณหมู่บ้านจัดเป็นพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แสดงอาวุธชุดไทยทรงต่างๆ เครื่องใช้และขนานนามวิวัฒนาการของ จคม. แวดล้อมด้วยลำธารและสภาพภูมิประเทศสวยงาม นอกจากนี้ยังมีฟาร์มกวางขาว สถานที่กางเต็นท์ และบ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยว สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ประชาสัมพันธ์หมู่บ้านจุฬารณพัฒนา ๙ โทรศัพท์ ๒-๙๓๓-๒๒๕๑๙

น้ำตกบูเกะบิลิ หรือน้ำตกตะวันรัศมี ลำธารอัน จากตัวเมืองมาตามทางหลวงหมายเลข ๔๐๖๓ ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร ลักษณะแตกต่างจากน้ำตกอื่นใด เนื่องจากเมื่อแสงแดดสาดส่องสู่สายน้ำ จะทำให้หินใต้น้ำเปลี่ยนเป็นสีเหลืองดงาม ในอดีตน้ำตกตะวันรัศมีเคยเป็นสถานที่พักผ่อนของเจ้าเมืองรามัน

ครอบครัวชาวเผ่าซาโก •

• พระพุทธธรรมกายมิ่งมงคล
วัดพุทธาธิวาส

ตัวเมืองเจดียงในดงยี่สิบ

เที่ยวเมืองในม่านหมอกสุดแดนใต้

เบตงเป็นอำเภอที่เจริญเติบโตเคียงคู่อำเภอเมืองยะลามานานนับด้วยเป็นเมืองที่อยู่สุดชายแดนภาคใต้ ตัวเมืองตั้งอยู่ในแอ่งกระทะที่โอบล้อมไว้ด้วยทิวเขาและป่าไม้ อากาศจึงสดชื่นเย็นสบาย โดยเฉพาะในฤดูฝนมักจะมีสายหมอกปกคลุมตัวเมืองคล้ายเมืองส่วนใหญ่ในแถบภาคเหนือ มีความหลากหลายของผู้คนและเป็นเมืองเศรษฐกิจที่สำคัญ ขณะเดียวกันยังมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย จึงกลายเป็นศูนย์กลางทางการค้าและบริการในแถบชายแดนภาคใต้ที่นิยมทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ

อำเภอเบตงอยู่ห่างจากตัวเมืองยะลาตามเส้นทางหมายเลข ๔๑๐ ประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร ระหว่างทางจนถึงตัวเมืองเบตงมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง ในตัวเมืองมีที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน จึงได้ชื่อว่าเป็นเมืองศูนย์รวมความบันเทิง ถัดจากตัวเมืองเบตงไปอีกไม่ไกลจะเป็นแนวเขตชายแดนประเทศมาเลเซีย ซึ่งสามารถเดินทางโดยใช้บัตรผ่านแดนชั่วคราว หรือหนังสือเดินทางข้ามไปซื้อสินค้าในร้านปลอดภาษีหรือเดินทางไปเที่ยวยังเมืองต่างๆ ในประเทศมาเลเซียได้โดยสะดวกอีกทางหนึ่ง

ในช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนมีนาคมตามเสาไฟฟ้า หลังคาบ้านเรือน และตามเสาไฟ

ในตัวเมืองจะเป็นที่อาศัยหลักบ้านของชนกวางแอนที่อพยพมาจากดินแดนแถบขั้วโลกนับแสนตัว

วัดพุทธาธิวาส ศาสนสถานอันเป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธาของชาวพุทธ ก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๐ เดิมคนทั่วไปเรียกว่าวัดเบตง ต่อมาได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๖ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๒๓ ไร่บนเนินเขา ซึ่งเป็นจุดที่มองเห็นตัวเมืองเบตงได้กว้างไกลและสวยงาม

บริเวณด้านหน้าวัดริมถนนรัตนกิจประดิษฐานพระพุทธธรรมกายมิ่งมงคลปรุยกศานนที่สุพรรณาน ซึ่งถือเป็นพระพุทธรูปทองสัมฤทธิ์ขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ขนาดหน้าตักกว้าง ๙.๙๙ เมตร สูง ๑๙.๒๔ เมตร น้ำหนักประมาณ ๕๐ ตัน พระพุทธรูปองค์นี้ทำกรหลกเป็นชิ้นส่วนต่างๆ จากประเทศจีนแล้วบรรทุกใส่เรือสินค้ามาขึ้นที่ท่าเรือน้ำลึกจังหวัดสงขลา สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามิ่งมงคลารักษ์แห่งวัดปากน้ำเป็นประธานทำพิธีวางศิลาฤกษ์ในวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๕

ในพระอุโบสถของวัดประดิษฐานรูปเหมือนพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระญาณสังวรญาณ หรือหลวงพ่อดาวเทียบนำพระเลขาขนาดเท่าองค์จริง บนเนินเขาสูงประดิษฐานพระมหาเจดีย์พุทธธรรมประกาศ

โดดเด่นด้วยองค์
เจดีย์สี่ทงขนาด
ใหญ่มองเห็นได้
จากทุกทิศทาง
เป็นที่ละดูตศา
ดำเนินการ
ก่อสร้างโดย
ได้รับพระมหา
กรุณาธิคุณจาก
สมเด็จพระญาณ-

ตู้ประเพณีใหญ่ที่สุดในโลก •

สังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก
ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินมาประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูประฆัง ด้านนอกตกแต่งด้วยไม้ประดับและไม้ใหญ่ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจยามเย็นของชาวเมือง

วัดจันทราดาประชาราม ก่อสร้างในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ในมณฑลประดิษฐานรูปเหมือนหลวงปู่ทวดวัดช้างให้ เกจิอาจารย์ชื่อดังผู้เป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชนทั่วเมืองไทยที่ถึงแม้จะมรณภาพไปเนิ่นนาน แต่ผู้คนก็ยังคงเดินทางมากราบไหว้บูชากันอย่างไม่ขาดสาย ขนาดหน้าตัก ๓๙ นิ้ว ดำเนินการหล่อจากจังหวัดชลบุรีและนำมาประดิษฐานเมื่อวันอังคารที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๕

ตู้ประเพณีใหญ่ที่สุดในโลก เนื่องจากเมืองเบตงในอดีตอยู่ห่างไกลจากเมืองอื่น การเดินทางติดขัดอยู่กล่ามมาก มีเพียงการสื่อสารทางประเพณีเท่านั้นที่สะดวกและรวดเร็ว พ.ศ. ๒๕๐๓ นายสงวน จีระจินดา นายประเพณีโทรเลขอำเภอเบตงจึงสร้างตู้ประเพณีขึ้นบริเวณสี่แยกถนนพิกุลใจกลางเมือง เพื่อเป็นศูนย์รวมทางการสื่อสารของอำเภอเบตง ปัจจุบันเทศบาลเบตงได้จำลองตู้ประเพณีให้มีขนาดใหญ่กว่าเดิม ๕ เท่า ตั้งไว้บริเวณศาลาประชาคมสามารถใช้งานได้เช่นเดียวกับตู้ประเพณีใหญ่ที่สุดในโลกบริเวณแยกทอนพิกุลและตู้ประเพณีทั่วไป

บ่อน้ำพุร้อน ตำบลลานะแมเราะ ห่างจากตัวเมืองมาตามเส้นทางหมายเลข ๔๑๐ ประมาณ

๕ กิโลเมตร จากนั้นแยกซ้ายไปอีก ๔ กิโลเมตร เป็นบ่อน้ำพุร้อนขนาดใหญ่ น้ำร้อนมากจนสามารถต้มไข่ให้สุกได้ภายใน ๗ นาที นับเป็นสถานที่ยอดนิยมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและมาเลเซีย บริเวณรอบบ่อน้ำพุร้อนตกแต่งด้วยไม้ประดับอย่างสวยงาม มีห้องอาบน้ำแร่ ศาลาพักผ่อน ร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึกเรียงรายอยู่หลายร้าน

อุโมงค์ปิยะมิตร อยู่ถัดจากบ่อน้ำพุร้อนไปประมาณ ๑ กิโลเมตร ในอดีตเป็นพื้นที่เคลื่อนไหวและฐานปฏิบัติการของ จมม. เนื่องจากถูกโจมตีทางอากาศอย่างหนักแลสภาพพื้นที่เป็นป่าดงดิบชื้น จึงทำการขุดอุโมงค์ขนาดยาว เพื่อเป็นที่หลบภัยและพักอาศัย ปัจจุบันได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและมีการก่อตั้งเป็นหมู่บ้านของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย ตัวอุโมงค์ขนาดยาวประมาณ ๑ กิโลเมตร หัววังประมาณ ๕๐ ฟุต ภายในมีห้องบัญชาการรบยุคคนประมาณ ๓๐๐ คน ห้องนอน และห้องทำกิจกรรมด้านนอกจัดแสดงป้ายสื่อความหมาย ของใช้ และภาพถ่าย ร้านขายของที่ระลึก ซึ่งผลิตและจำหน่ายโดยชาวบ้านในหมู่บ้านของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย

ป่าสาธนาบาลา จากตัวเมืองเบตงสามารถเดินทางโดยเรือไปยังหน่วยพิทักษ์ป่าสาธนาบาลาตามอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนบางลาง ที่หน่วยฯ สาธนามีกิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ชมพรรณไม้และสัตว์ป่าที่มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ กิจกรรมล่องเรือชมความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่าสาธนา สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ศูนย์บริการข่าวสารการท่องเที่ยวอำเภอเบตง โทรศัพท์ ๐-๙๓๓-๓๓-๓๐๓๔

ผู้คนหลากหลายและวัฒนธรรมประเพณี

จังหวัดยะลา

จังหวัดยะลาที่มีความเป็นมาและการผสมผสานทางวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตผู้คนที่หลากหลาย ซึ่งเป็นหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ร่วมกัน เช่น มุสลิม ไทย และจีน โดยในแถบตัวเมืองยะลาจะมากไปด้วยชาวมุสลิม ซึ่งมีถึงศาสนาอิสลาม ดังจะพบเห็นได้จากมัสยิด วิถีชีวิต และอาหารการกิน อันเป็นกิจวัตรประจำวัน ส่วนที่อำเภอเบตงผู้คนส่วนใหญ่มีเชื้อสายจีนจากมณฑลกว่างซี ซึ่งเป็นคนกลุ่มแรกที่อพยพมาบุกเบิกถางป่าปลูกยางพาราในอำเภอเบตง อาหารการกินและประเพณีท้องถิ่นจึงค่อนข้างแตกต่างไปจากจังหวัดทั่วไปจนกลายเป็นจุดเด่นของเมือง

งานสัปดาห์หลักเมืองและงานภาษาจ้วงจังหวัดยะลา จัดขึ้นในวันที่ ๓๐ พฤษภาคมถึงวันที่ ๓ มิถุนายน ของทุกปี บริเวณวงเวียนรอบศาลหลักเมือง ประกอบด้วยชาวแท้เจ้าพ่อหลักเมืองจำลองวางรธาเมืองให้ประชาชนทั่วไปได้สักการบูชา กิจกรรมและนิทรรศการทางวิชาการและการท่องเที่ยว จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง การละเล่นพื้นเมืองของภาคใต้ เช่น ลิเกฮูลู

งานมหกรรมแข่งขันนกเขาชาวเลียงฮาดเซียน จัดในช่วงประมาณสัปดาห์แรกในเดือนมีนาคมของทุกปี กับเป็นสนามแข่งขันนกเขาชาวเลียงฮาดมาตรฐานที่สุดในภาคใต้ กลุ่มผู้เลี้ยงนกเขาชาวทั้งชาวไทยจากจังหวัดต่างๆ ชาวมลายู และชาวสิงคโปร์เดินทางมาร่วมแข่งขันเป็นจำนวนมาก ในงานมีการจำหน่ายสินค้าราคาถูก ผลิตภัณฑ์และอุปกรณ์การเลี้ยงนกเขาชาวทุกประเภท

• ลวดลายกรงนกเขาขาว

ของดีของฝาก

ยะลาได้ชื่อว่าเป็นเมืองที่ปลูกยางพารามากที่สุดแห่งหนึ่งในจังหวัดภาคใต้ นอกจากน้ำยางพาราอันเป็นวัตถุดิบที่ป้อนสู่โรงงานอุตสาหกรรม ปัจจุบันมีการตัดแปลงไม้ยางพาราที่มีอยู่อย่างมากมายมาทำเป็นผลิตภัณฑ์หลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ และสินค้าที่ระลึกรูปทรงสวยงาม ซึ่งเป็นที่นิยมและมีจำหน่ายทั่วไป ผลิตภัณฑ์หินอ่อนที่ทำจากเนื้อหินอ่อนสีชมพูสวยงาม ผ่านมาดึกก็นับเป็นของฝากยอดนิยมอีกอย่างหนึ่ง ด้วยลวดลายและสีสันที่สดใสสะดุดตา

ส่วนที่อำเภอเบตง ซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดนขึ้นชื่อในเรื่องอาหารการกิน เช่น โกเบตง ซึ่งเป็นโกสลายพันธุ์กวาวโลที่นำมาจากประเทศจีนนำมาทำเป็นอาหารรสอร่อยได้หลายอย่าง เช่น โกตุ๋น เครื่องยาจีน โกตุ๋นมะนาวดอง ต้มยำโก และโกต้มราดซีอิ๊ว ปลาจีน หรือเจาฮื้อ นำมาทำแกงส้มปลาจีน ปลาจีนทอดกรอบ โดยเฉพาะปลาจีนนิ่งบ้วย ซึ่งเป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยว กบภูเขาที่ทำมาประกอบเป็นอาหารได้หลายชนิด ผักน้ำ ผักพื้นบ้านของอำเภอเบตงนำมาต้มกับกระดุกหมู แล้วนำไปผัด แกงจืด ต้มจืด น้ำพริก หรือทำแห้งเก็บไว้กินได้นาน หมี่เบตง อาหารขึ้นชื่ออีกอย่างของอำเภอเบตง ด้วยรสชาติอร่อย เนื้อเหนียว เมื่อนำไปผัดแล้วเส้นจะไม่ขาดง่าย เคาหยกที่ทำจากเนื้อหมูกับเผือกทอด และส้มโชกุน ผลไม้ขึ้นชื่อของจังหวัดยะลา มีต้นกำเนิดที่อำเภอเบตง ซึ่งกลายพันธุ์มาจากส้มแมนดาริน ลักษณะพิเศษคือเปลือกบางจนสามารถร่อนเปลือกได้ รสหวานอมเปรี้ยว นำไปคั้นได้น้ำมาก และที่น่าสนใจอีกอย่างก็คือสมุนไพรที่นำมาเข้าเครื่องยาและใช้เป็นเครื่องประกอบปรุงใส่ในอาหาร

กล้วยหินฉาบ

ร้านจำหน่ายของที่ระลึกในอำเภอเบตง

- สีนอนา ไทรศัพท์ ๑-๗๓-๒๓-๐๙๕๓
- อินเตอร์ริงก รังนกนางแอ่น
ไทรศัพท์ ๐-๙๓-๒๓-๑๘๕๗, ๐-๗๓-๒๓-๒๓๕๔
- ฟูกเล้งสมุนไพรร ไทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๑๙๑๘
- เฉิมกวาง แซ่ฮู สมุนไพรร
ไทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๑๙๑๘

ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก

ที่พัก

อำเภอเมืองฯ ขวงสี ถนนลิโรรส โทรศัพท์

๐-๗๓-๒๔-๕๕๙๗, ๐-๗๓-๒๔-๕๓๓๘ โคล่า ถนนคช-
เสนีย์ โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๒๒๐๘ เทพวิมาน ถนน
ศรีบำรุง โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๒๕๐๐ ปาร์ควิว ถนน
จรงัก ๓ โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๔-๕๓๓๑ ผ่านฟ้า ถนน
ลิโรรส โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๒๒๕๘, ๐-๗๓-๒๑-๓๒๗๓
เมโทร ถนนรัฐกิจ โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๒๒๗๕
ยะลาแกรนด์พาลัส ถนนเฉลิมชัย โทรศัพท์
๐-๗๓-๒๑-๕๗๑๑-๒ ยะลามายเข้าส์ ถนนรัฐค้ำนิง
โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๓๘๗๐, ๐-๗๓-๒๑-๓๑๕๗
ศรียะลา ถนนไชยจรัส โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๒๒๗๙
อัน อัน ถนนพิพิธภัณฑสถาน โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๒๒๑๑
ฮั่ว อัน ถนนลิโรรส โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๒๗๗๑

อำเภอเบตง แกรนด์วิว ถนนแกรนด์วิลล่า

โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๔-๕๕๑๐-๖ ศรีเบตง ถนนจิริงจินดา
โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๐๘๘๘ เบตง ซิตี้ พลาซ่า ถนน
ธรรมวิถี โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๐๕๑๑ คาเธีย ถนน
จันทโรทัย โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๐๙๙๖-๙ แจ็กก๊อชาน
ถนนสุขยางค์ โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๐๗๑๐ ไทยไฮเตล
ถนนรัตนกิจ โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๐๒๓๖ ซิมไทย
ริสอร์ท ถนนกุนจงนอน โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๔-๕๖๑๑-๒
เบตงเมอร์ลิน ถนนฉายาขวลิต โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-
๐๒๒๒ เบตงไฮเตล โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๑๒๓๑ เพนท์
เฮาส์ ริสอร์ท ถนนรัตนเสถียร โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-
๑๕๐๑ ไนซ์ ริสอร์ท ถนนสุขยางค์ โทรศัพท์ ๐-๗๓-
๒๔-๕๖๒๐-๓ ฟอรั่มน้ำ ถนนแม่กิตติวงศ์ โทรศัพท์
๐-๗๓-๒๓-๑๑๘๐ ริเวอร์อินน์ ริสอร์ท เบตง ถนน
กุนจงนอน โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๐๕๐๙ เบตงไฮเตล
ถนนสุฤติเดช โทรศัพท์ ๐-๓๓-๒๓-๑๒๓๑
ศรีเจริญ ถนนจิริงจินดา โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๐๕๓๗
ฟ้าอันรุ่ง ถนนจันทโรทัย โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๑๕๑๓

ร้านอาหาร

อำเภอเมืองฯ ยะลาแคนตัน ถนนคชเสนีย์

โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๔-๕๐๑๑ ฟองเบียร์ ถนนโพธิ์หวายอุทิศ
โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๔๑๗๙ ราชาสีฟูต ถนนพิพิธภัณฑสถาน
โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๒๒๕๖ ตะเกียง ถนนปิติ โทรศัพท์

๐-๗๓-๒๑-๖๑๐๓ ศรีบ้านคุณพ่อ ถนนมหาภาส

โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๔-๕๔๒๓ แมนดาริน ถนนจรงัก
โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๕๖๙๐ โคล่า ถนนพิพิธภัณฑสถาน
โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๒๕๓๔ กำป็น ถนนเพชรเกษม
ใกล้วัดหน้าถ้ำ โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๕-๓๒๒๒-๓

อำเภอเบตง ภัตตาคารด้าเหียน โทรศัพท์

๒๓-๐๕๖๑ ภัตตาคารไต้ซี้ โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-
๐๕๕๙ ภัตตาคารนิวซีส์ โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๑๓๔๔
ฮาราทิพย์การท่องเที่ยว โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๐๙๕๕
สุจินต์โกษา โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๐๗๕๙ บัวหลวง
โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๐๐๕๖ ไบหยก โทรศัพท์ ๐-๗๓-
๒๓-๐๗๖๓ พิรุณ โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๑๗๐๕ ตรีภู
ฟุ้ง โทรศัพท์ ๐-๑๕๗๙-๑๒๕๓ ฮาริพีโกษา ไทย-
อิสลาม โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๑๗๖๖ ร้านอาหารนาร์
ไทย-อิสลาม โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๑๗๙๕ ร้านอาหาร
เฟิร์น ไทย-อิสลาม โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๒๒๕๐

ไก่เบตงและผักก้นา อาหารขึ้นชื่อของอำเภอเบตง

หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ

- สถานีตำรวจภูธร • โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๒๖๓๖, ๑๙๑
- สำนักงานเทศบาลนครยะลา
- โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๕๔๘๘
- โรงพยาบาลยะลา • โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๔-๕๗๑๑-๘
- โรงพยาบาลลิโรรส • โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๑๑๑๔-๕
- ศูนย์บริการข่าวสารการท่องเที่ยว อำเภอเบตง
- โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๒๐๓๙
- ด่านตรวจคนเข้าเมือง • โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๐๒๗๙
- ด่านศุลกากรเบตง • โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๐๑๙๙

การเดินทาง

ยะลาอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตามทางรถยนต์ประมาณ ๑,๐๘๔ กิโลเมตร ทางรถไฟประมาณ ๑,๐๕๕ กิโลเมตร การเดินทางที่นิยมคือรถไฟ เพราะสะดวกและราคาประหยัด

รถยนต์ จากกรุงเทพฯ มาตามทางหลวงหมายเลข ๔ ผ่านจังหวัดชุมพรใช้เส้นทางหมายเลข ๔๑ หรือ ๔๒ ผ่านปากน้ำเทพา ถึงสามแยกคอนยาง เลี้ยวขวาเข้าสู่จังหวัดยะลา

รถโดยสารประจำทาง จากสถานีขนส่งสายใต้ (ใหม่) มีรถโดยสารประจำทางไปยะลาทุกวัน ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๑๖ ชั่วโมง รถปรับอากาศชั้น ๑ (วีไอพี ๒๕ ที่นั่ง) มีเที่ยวเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ค่าโดยสาร ๘๖๕ บาท โทรศัพท์ ๐-๒๔๓๕-๑๒๐๐ รถปรับอากาศชั้น ๑ (๗) มีเที่ยวเวลา ๑๐.๓๐, ๑๖.๐๐ นาฬิกา ค่าโดยสาร ๕๕๘ บาท บริษัทไทยเดินรถจังหวัดยะลา โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๑๓๐๐

รถไฟ มีรถไฟจากสถานีหัวลำโพงไปยะลาทุกวัน รถเร็ว กรุงเทพฯ-สุโขทัย-โลก มีเที่ยวเวลา ๑๒.๑๐ นาฬิกา กรุงเทพฯ-ยะลา มีเที่ยวเวลา ๑๕.๕๐ นาฬิกา รถด่วนพิเศษ (ทักษิณ) กรุงเทพฯ-สุโขทัย-โลก มีเที่ยวเวลา ๑๔.๓๕ นาฬิกา ด่วนพิเศษ (ดีเซลราง) กรุงเทพฯ-ยะลา มีเที่ยวเวลา ๒๒.๕๐ นาฬิกา โทรศัพท์ ๐-๒๒๒๓-๗๐๑๐, ๐-๒๒๒๓-๗๐๒๐ เที่ยวกลับ รถเร็ว สุโขทัย-โลก-กรุงเทพฯ มีเที่ยวเวลา ๑๒.๕๗ นาฬิกา ยะลา-กรุงเทพฯ มีเที่ยวเวลา ๑๓.๑๐ นาฬิกา ด่วนพิเศษ (ทักษิณ) สุโขทัย-โลก-กรุงเทพฯ มีเที่ยวเวลา ๑๕.๕๐ นาฬิกา สถานีรถไฟยะลา โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๔๒๐๗

เครื่องบิน บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) มีเที่ยวบินกรุงเทพฯ-หาดใหญ่ทุกวัน มีเที่ยวเวลา ๑๐.๐๕, ๑๒.๒๐, ๑๔.๔๕, ๑๘.๑๕, ๒๐.๑๕, ๒๒.๑๕ นาฬิกา จากหาดใหญ่มีรถโดยสารประจำทาง รถตู้ปรับอากาศ และรถแท็กซี่ไปยะลาตลอดวัน โทรศัพท์ ๐-๒๒๘๐-๐๐๖๐ สำนักงานหาดใหญ่ โทรศัพท์ ๐-๗๔-๒๓-๓๔๓๓ หรือ หจก. สายโสภา รีพริเตอร์ ยะลา โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๑-๒๕๔๒, ๐-๗๓-๒๑-๕๘๓๐

รถสองแถวในเมืองเบตง

ร้านค้าปลอดภาษี บ้านเบตง

การเดินทางในอำเภอเบตง

รถตู้ไปหาดใหญ่ โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๑๙๓๔

รถตู้ไปยะลา โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๒๒๘๐

แท็กซี่ไปยะลา โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๑๓๒๖,

๐-๗๓-๒๓-๐๔๔๗, ๐-๗๓-๒๓-๕๑๑๑

รถบัสไปกรุงเทพฯ โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๑๕๒๕

รถบัสไปยะลา โทรศัพท์ ๐-๗๓-๒๓-๑๑๖๖

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

สำนักงาน ททท. ภาคใต้ เขต ๓ (ภาคใต้ตอนล่าง)
๑๐๒/๓ หมู่ ๒ ถนนนราธิวาส-ตากใบ ตำบลกะลือเหนือ
อำเภอเมืองฯ จังหวัดนราธิวาส ๙๖๑๒๐

โทรศัพท์ ๐-๗๓-๕๑๖๑๔๔ โทรสาร ๐-๗๓-๕๒-๒๔๑๒

พื้นที่ความรับผิดชอบ นราธิวาส ยะลา ปัตตานี

จัดทำโดย

อนุสาร อ.ส.ท.

ธเนศ งามสน...รวบรวมและเรียบเรียงข้อมูล

จัดพิมพ์ และสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้ เขต 3

102/3 หมู่ที่ 2 ถ.มหาวิลาส-ตากใบ ต.กะลุวอเหนือ อ.เมือง จ.นราธิวาส

โทรศัพท์ ๐-๙๓๕๒-๒๕๑๑ , ๐-๙๓๕๑-๖๑๔๔

โทรสาร ๐-๙๓๕๒-๒๕๑๒